

UKRAJINA/KRYM 2005

3. 9. 2005 – den první

Tak letos je to Krym. To bylo plánů a představ, leč věci mění jinak, než autor míní, takže ve finále se volba zúžila na nějakou geografickou, levnou a přiměřeně zajímavou zemi. Po tuhém boji vyhrál náš bývalý československý východní soused a to Ukrajina – konkrétně poloostrov Krym. A kdo, že letos pojede? Já, jakožto autor tohoto deníčku a ten, který za to všechno může a Kamča, která sebrala odvahu, za což ji děkuji a vydala se vstříc nejistému dobrodružství.

S ohledem na vzdálenost i finanční možnosti jsme zvolili neekonomičtější dopravu na Ukrajinu a to vlak.

Jsa hodným partnerem, přijíždím již v předstihu do bydliště mé milované a po nezbytném zmatku a mnohahodinovém balení, vyrážíme 02:17 z vlakováče Ostrava-Svinov. Rychlík Laborec je docela narvaný, a o to více, oceňujeme fakt a naši prozíravost, že máme již zakoupené lehátko za 141 Kč. Do Michalovců je stanoven příjezd na 09:31, což náš vlak dává překvapivě načas. Michalovce nás překvapují značnou rozpláclostí a rozmáchlostí ulic, po kterých sem tam projede auto, jinak je to spíše dosti šedé město, teda kromě pěší zóny, která je docela povedené a ještě září novotou. Noc na lehátku nebyl žádný med, tak vítáme možnost probouzecího kafe za tvrdou slovenskou měnu a lehkým krokem s těžkými batohy míříme nazpět na nádraží, kde odkud má z stanoviště č. 1 odjíždět 12:31 autobus do Užhorodu. Čeká nás pouhopouhých pět, přičemž dva z nich jsou naši spolunocležníci z kupé, kteří mají namířeno do Mukačeva. Od řidiče jsme vyfasovali registrační formuláře, které se odevzdávají na hranicích, a pěkně svorně jsme je vyplnili špatně. Správně se má vyplnit část Arrival i Depart, kdy odjezdová část zůstává a pravděpodobně bude (nebyla!) vyžadována na hranicích při cestě zpět. No přece, když už nemáme ty víza, tak tu nemůžeme poletovat po Ukrajině jen tak. Příjezd do Užhorodu je stylový, zablokují se dveře od zavazadlového prostoru, tak se pro bagáž musíme plazit druhou stranou a poprvé se setkáváme s ukrajinskou realitou: autobusák je opravdu výstavní. Nebyla by to ovšem Ukrajina a její kontrasty, kdy by o sto metrů dále nestála výstavní budova vlakového nádraží. K. říká, že je to lepší jak ve Švýcarsku a asi má pravdu, všude samý mramor, naleštěno a uklizeno. Nasazuji tedy výraz protřelého Ukrajince a jakousi hatmatilkou se snažím koupit lístky (kupěnyj) na noční vlak s odjezdem 23:20 a příjezdem 07:18 do Lvova, což se mi nakonec daří. Nádraží má jednu vadu, není zde směnárna, po poradě s bábuškou z autobusu se vydáváme vstříc vekslákům na autobusáku, kteří mi ovšem nabízejí značně zlodějský kurz 4,85 UH za 1 USD. Na to jim kašlem, berem bágly a jedem směrem do centra hledat směnárnu. Štěstí nám přeje, potkáváme naše dva spolucestující z kupé, kteří nám doporučují hotel *Zakarpatska* s kurzem 4,92. Každá kopějka dobrá, ne?:) Do úschovny (*kamera xcoby*) ukládáme za 3 UH batohy a mizíme do víru dlouhých užhorodských bulvárů. Kolem řeky *Uh* se dostáváme do přibližného centra a poprvé se setkáváme s místním velmi rozšířeným fenoménem a to svatebním obřadem, který později ve Lvově přechází skoro v mánii, svatba na každém rohu. Někde v Užhorodě má být ještě skanzen a hrad, ovšem ani jedno jsme při veškeré snaze nenašli, město je přece jenom dost rozlehlé. Kolem osmé, již docela unavení, jdeme nazpět na nádraží, kde se snažíme přečkat zbylé 3h do příjezdu vlaku směr Lvov. Krom fontánky nám čekání zpestřují i místní uklízeči a jejich dělba práce, která myslím typicky ukazuje ukrajinskou přezaměstnanost. Jeden človíček strojem čistí podlahu, druhý mu drží šňůru a třetí radí a kouká, zda to správně čistí. Vlak přijíždí kolem jedenácté, *průvodnik* nám kontroluje pasy a můžeme vyrazit vstříc asi třiceti (30!) zastávkám a zhruba 300 km jízdy...

Jede s námi borec z Lvova, který se strašně diví co jedeme dělat na Krym, proč raději nejedeme do Itálie...konverzace je taková zmatená, on nám myslím docela rozumí, ale my jemu skoro nic, ale snaží se (my také), takže si nakonec i docela pokecáme...☺

4. 9. 2005 – den druhý

O nádražích, nyní konkrétně o tom ve Lvově, se nemá cenu moc zmiňovat, jsou velkolepá (tohle Lvovské je přece jenom už zašlejší, ale přesto...) a s našimi se to nedá absolutně srovnávat. (nádraží v Brně je sice taky “velkolepé“, ale to je tak všechno)

Prvním ranním úkolem je koupě lístků do Oděsy, což se po kratším přebíhání od pokladny k pokladně nakonec daří. (55 UH – kupěnyj). Problém je totiž v tom, že ne všechny pokladny prodávají lístky do Oděsy a hlavně paní pokladní si velice rády dávají pauzu (měli to tak vtipně udělané, že v jednu chvíli měli pauzu kompletně všechny pro nás použitelné pokladny). Fronta nefronta, bude pauza a hotovo☺. Dáváme batohy do úschovny (4 UH) a po vydatné snídani z domácích zdrojů v přilehlém parku se pěšo vydáváme směr centrum. Od nádraží jezdí plno “šalin“, bohužel vzhledem k našemu ruštinářskému handicapu nevím kam jet a kde vystoupit, tak pěkně šlapem dle mapky v průvodci (RG). Ona mapka je ovšem pouze ilustrativní a velice nepřesná, takže se okamžitě ztrácíme a až po mnohém dotazování se dostáváme k cíli našeho snažení, na hlavní náměstí (*rynok a nějak dál*). Město je v tyto dopolední hodiny naprosto liduprázdné, až si říkáme, zda nebyla včera nějaká velká party, že teď všichni tak vyspávají. Náměstí je docela pěkné, plno starých domů s velice zajímavými průčelími. Z průvodce je nejvíce doporučovaný Italský dvůr, kam se za sympatické vstupné 50 kop. jdeme podívat. Potvrzuje se nám zde fakt, známý již z předešlých cestopisů, že nejhorší kurz je na nádraží a nejlepší ve středu města, takže měníme svoje dolárky. Zatím to vypadá, že je celkem jedno, zda má člověk \$ nebo €. Další částí programu je výstup na věž *Kornjakt*, ovšem je zavřeno, dle RG je otevřeno jen kolem páté v čase modliteb. Zkoušíme tedy aspoň blízkou synagogu, resp. to co z ní zbylo a věru toho moc není. Dosti zarostlé a značně zpustlé, na tyto věci se asi moc peněz nedostane. Štěstí se na nás usmívá aspoň v případě arménského kostelíka, který je zrovna otevřený a docela pěkný. Zdá se už tu není moc co dělat, tak chceme najít informační centrum pro nějaké rady a tipy. IC je ovšem velmi důmyslně skryto a zmatečně značeno, pravděpodobně aby jej někdo náhodou nenašel a k tomu je ještě zavřeno, i když má být open. Nezbyvá než se vydat do jámy Lvové a třeba se někam dostanem...já postupně odpadám, kamča bohužel nikoliv, takže se vydáváme do dalekého *Styrsky parku*, který má být údajně romantický (jezírka apod.). Je to romantika na ukrajinský způsob, zarostlé jak sviňa, zchátralé a docela odpadků, ale jinak fine. Vidíme aspoň obří památník obětem války a v dalším parku něco jako dětský den pořádány jako promo akce firmy Calvé. Business everywhere. Co je ovšem skutečně pěkné, tak vystoupení dětských tanečních souborů, kdeže jsou naše kroje a dechovka :o) Vlak nám jede 19:53, máme to tak akorát, jakýmsi rychlo pajdáním se přesouváme na nádraží. Na mapce to vypadá na značnou vzdálenost z parku na nádr, ale za půl hodinky se to dá zvládnout. Na přilepšenou kupuji před nádražím lahvový Oboloň za 2,5 UH a docela drahé broskve (0,5 kg za 5 UH). Vlak má snad dvacet vagónů a náš samozřejmě až na konci, jak jinak. K tomu zjišťujeme, že máme vrchní palandy a v celém vagóně je jak v prádelně, páč zde snad není okno, které by fungovalo. Vedro a únava fungují dokonale, za chvíli usínám jako špalek. Ještě předtím se tentokráte nevyhýbáme placení 7 UH za lůžkoviny.

Celkový dojem Lvov: pěkné, za návštěvu to stojí. Ovšem samotný střed a okolí je na celý den málo.

5. 9. 2005 – den třetí

Jak bylo naplánováno, tak se i stalo, do Oděsy přijíždíme přesně. Sotva ve chvatu dopijíme na peróně čaj a kávu z vlakového “samovaru“, již nás obklopují “bábušky“ s ubytováním. Klasicky si vůbec nerozumíme, jedna nám nabízí kvartýr za 25 USD (to odmítáme), druhá pokojík za 30 UH na osobu a pět minut k moři. Bereme, i když asi (později zjistíme, že určitě!) děláme chybu, protože je to předražené. Vždycky si říkám „neber první nabídku, smlouvej, váhej a vybírej“ a vždycky se to ze začátku tak úplně nedaří. Jak je člověk v zemi prvních pár dnů, tak chvíli trvá, než se rozkouká a pozná, jak se věci mají. Místní to samozřejmě dobře vědí a tento zelenáčský fakt dobře rozpoznají a ještě lépe využijí. Jede se tedy asi 30 minut busem v podstatě až za Oděsu do vesničky *Liski*, kde máme v takovém horním přístřešku malý pokojík. Sprcha je taková ta “letní“, kdy je většinou umístěna v nějakém přístřešku (u nás by se řeklo v kůlně), nahoře je sud, který se za den ohřeje a večer by měla být teplá sprcha. Záchod je suchý, co dodat☺. A to moře? No bylo tam to jo a pet minut to trvalo, to měla taky pravdu, ale to bylo tak všechno. Byla to malinká plážička, dosti špinavá, na jejímž úpatí splašili bezdomovci...ale jinak pohoda, smočili jsme nohy a upalujeme nazpět na zastávku, kde jak doufáme, se nám podaří odchytnit nějaké vozítko směr *vokzal (privoz)*, protože nemáme lístky na další den a včasné zakoupení je v tomto případě více než žádoucí. Maršrutky a jejich směřování nám zatím není moc jasné, vydáváme se tedy všanc místním, kteří nás nakonec na ta správná vozítka nasměrují a za cca půl hodinky (2 x 1,5 UH) jsme na vokzalu. Pokladem je zde několik, podvědomě si vybíráme tu s nejkratší frontou a trpělivě čekáme. Jak tak čekám ve frontě přemýšlím, proč u prvních dvou pokladem jsou jednoznačně nejdlejší fronty a proč ti lidé nejdou za námi do mnohem kratších řad. Ještě netuším, že se to již brzo dozvíme a to hned u okýnka, kde mi pokladní sděluje, že zde *bilety* do Simferopolu *nět*, ať si pěkně jdu k pokladnám č. 1 a 2. No klasika, nepsaný zákon nejkratší fronty s nejdlejší dobou čekání funguje vždy a všude. Půlhodinka uplynula...pořád stojím na stejném místě...hodina uplynula...překvapivě pořád stojím na stejném místě...pokladní z jednoho okýnka odešla na polední pauzu...hlásím pokrok a posun asi o půl metru...paní z první pokladny se vrací z polední pauzy a druhá odchází na to samé...čekáme a nervy pochodují na tenkých špagátcích, a to nejenom mě, místní jsou sice klidní jak ryby, ovšem když přijde na předbíhání, hlasitě se hlásí o svá práva. Po více než dvou hodinách strávených ve asi 2-3 m frontě jsem na řadě a žádám *dva bilety Simferopol*, skoro jásam, lístky jsou... ovšem tak jednoduché to nebude...paní pokladní asi zrovna chyběla ve škole když se probírala latinka nebo nedávala moc pozor, tak nám suše oznamuje, že jménům v našich pasech nerozumí, ať si to přepíšeme do azbuky. To se nějak daří a my dostáváme kýžené lístky za 41 UH. Nutno pochválit lidi ve frontě za mnou, žádné reptání a nervózní strkání, když jsem přepisoval naše jména do azbuky. Myslím, že u nás by mě preventivně vyšoupli z fronty, že tohle mám mít už dávno připravené a vystojím si frontu nanovo. Zničení vyrážíme na osvěžení směrem k moři. Podcházíme stále ještě funkční lanovku připomínající zlaté časy sovětské turistiky, až se dostáváme k plážím *Otrada*. Pláže jsou poloprázdné, moře studené, vítr fouká, rádoby módní bary se mísí s rozpadajícím se zařízením z dob hlubokého socialismu. Kdeže je zašlá sláva těchto letovisek! Pokračujeme teda dále podél pobřeží až do parku *Ševčenka*, kudy máme v plánu dojít k přístavu a následně k slavným Potěmkinovým schodům. Procházka a výhled na přístav jsou fine, na rozdíl od smradlavé výpadovky vedoucí ke schodům. Opravdu by mě zajímalo, co tam ti řidiči lijou, páč i nová auta kolikrát smrdí a to nemluvím o starých rachotinách, jejichž úroveň splodin musí být šílená. Na schodech samozřejmě povinné foto a pokračujeme po bulvárech *Rišelivskaya* a *Deribovskaya*. Budova opery, kterou míjíme a je údajně nejhezčí na světě, určitě stojí za foto, což se ovšem nedá říct o zmíněných bulvárech, které raději opouštíme a postranními uličkami jdeme až k autobusovému vokzalu. Náš *južnyj* bus č.98 ujíždí před nosem, tak se jdeme podívat na místní trh, který je svých chaosem a bordelem oním pověstným balzámem na duši, který musí následovat po těch nablýskaných, komerčními kšefty nabytými, bulváry. Ceny na trhu jsou

skutečně sympatické: 6 rajčat za 0,85 UH, 4 banány za 2,5 UH, radost nakupovat, kromě broskví, které jsou docela drahé (10 UH za kilo). Stmívá se docela brzo, za tmy si to náš bus rachotí předměstími a my jen doufáme, že naši zastávku poznáme a stačíme včas vystoupit. Daří se, náš příbytek taky v poho nacházíme...sprcha a spát.

6. 9. 2005 – den čtvrtý

Vstáváme brzy, protože předpokládáme, že nás bábinka bude chtít brzo vyhodit. Tento předpoklad se naplňuje a po deváté již nadobro opouštíme naši chýšku. Nastává ovšem tradiční problém, jak se dostat do centra. Maršrutek ani busů moc nejedí a když jsou plné a jednoduše nezastaví, nezbyvá než trpělivě čekat a čekat... po půl hodině se dočkáme a stylem "sardinky" se přepravujeme na vokzal. Přeprava je ovšem v tomto případě asi silné slovo, lepší by bylo asi přesun, neboť jsme uvízli v dopravní zácpě, takže trasu jsme jeli snad o hodinu dýl než normálně. Připočtu-li lehkou otravu výfukovými plyny a neustálé a hlavně nečekané poskakování našeho vysloužilého busu, byl to docela zajímavý zážitek. Kamča to asi viděla jinak a je viditelně ráda, že už to má za sebou☺. Náladu si opět vylepšujeme na místním trhu, dneska v jeho kryté části, kde se prodávají mléčné výrobky a pamlsky. Ceny jsou občas vskutku neuvěřitelné. K. si kupuje něco jako medovník (velký kus) za 1 UH a já podobný dortík z lískového těsta s tvarohem za 1,7 UH. Máme v Oděse ještě asi 4h a ty hodláme bezezbytku strávit na pláži, kam si to kvapíkem míříme. Některé části pláže jsou placené, nám se daří najít pěkný kus i se sprchou a hurá do překvapivě studené Černého moře. Ještě ke sprše, byl to spíše takový malý vodopád, ještě o kvartál chladnější jak moře, ve kterém bylo následné odsolení skutečným zážitkem a dobrodružstvím. Bylo vidět, že už je po sezóně (i když kdo ví, zda to ve skutečné sezóně vypadá jinak), lidí bylo pomálu, vládla spíše taková ospalá atmosféra, tvořená jistou bizarností, kterou přináší Ukrajina a lidé kolem. Příkladem budiž obliba plavkových tang na všech lidech různého věku i pohlaví (hlavně pánové a bábinky v tangách...no brrr☺), přítomnost jakéhosi obskurního fotografa, který opodál fotil rádoby umělecké fotky se svými modelkami nebo fakt, že zde snad nikdo nemá hodinky, tudíž jsem byl neustále dotazován...Zdalo se mi, že slunce nijak extra nesvítí, ale přesto mám takový připálený pocit, nu což, je kolem půl šestý, tedy nejvyšší čas nakoupit proviant (voda,pivo,pirožky) a nalodit se do vlaku směr Simferopol. Máme opět horní lůžka a s pomocí spolunocležníka, který překvapivě umí english, se vyhýbáme placení za ložní prádlo. Skoro všichni si povlečení berou, o nás si musí myslet, že jsem asi pěkný čuňata nebo nějaký divní cizinci. Ve vlaku klasicky vedro k zalknutí, ovšem překvapivě funguje klimatizace, takže pohoda. Nakonec jsem přišel i na to kde se nachází odpadkový koš, ovšem na záhadu vody na záchodcích nikoliv. Čistí si Ukrajinci ve vlaku zuby? A když jak? Nikoho podobného kdo by šel na záchod s láskou vody jsem nezaznamenal a celkově asi čištění zubu moc velkým koníčkem místních nebude.

Hodnocení Oděsy: Potěmkinovy schody, plže a pár dalších drobností (opera je fakt pěkná), ale jinak velkoměsto (kolem 1 mil. obyvatel.) se všemi svými zápory. Vlastně ještě trh na *privozu* měl styl a šmrnc, oproti nedalekým bulvárům docela pěst na oko.

Za zmínku stojí ještě toalety na nádraží, ty pánské a jejich originální řešení kabiněk bez dveří. Je to vskutku nevšední pohled na čupící chlápky s vykasanými kalhotami a zmuchlaným papírem v ruce☺. Sám jsem vyzkoušel a cítil jsem se při "tom" takový nahý...i když ve finále je to jedno.

7. 9. 2005 – den pátý

Jak byl příjemný příjezd v osm ráno do Oděsy, o to nepříjemnější byl do Simferopolu, kam jsme dojeli (jako vždy přesně) v 06:22. Chladné ráno a my nemáme žádný plán co dál, toť docela blbá kombinace. Chvilí poletuji před nádražím, mímám hordy naháněčů na bus, taxi nebo maršrutku a snažím se vydedukovat, jakým autobusem na Bachčisaraj. Docela chaos, naštěstí potkávám spolunocležníka, který mi trochu vysvětluje co a jak. Aspoň teď vím odkud jezdí trolejbusy do Jalty a Alušty (č.51 a 52, od věže) a kde koupit lístky (budova s modrou cedulí), ale přesto raději dávám přednost jistému vlaku, který by měl jet 08:50. Cena jako vždy lidová, pouhých 2,26 UH. Původní plán byl asi takový, dát batohy do úschovny, jet na celý den do Bachčisaraje, vrátit se zpět do Simferopolu a tam najít ubytování. Ovšem jak už to tak bývá, Honzík miní a Kamča mění. Respektive K. se zdržela poněkud dýl na ranní toaletě, takže nám již nezbývá čas na úschovnu (jsou zde skříňky na žetony, které je nutné zakoupit), takže i s plnou polní nasedáme do električky (něco jako u nás osobáky pantografy) s dřevěnými lavicemi směr Bachčisaraj. Jízdu vskutku velmi výletní rychlostí nám zpříjemňují různí prodavači všeho možného (cukrovinky, časopisy, krémy na všechno nebo pasta na zuby „Good morning“ – prodavač vždy vezme jeden druh svého sortimentu, zahájí dlouhatánské představení a vychvalování zmíněného a tak pokračuje s dalším zbožím, až to zase zabalí, případně prodá a jde na další vagón. Nutno dodat, že vždy něco prodali. Povzbuzoval jsem K., aby domů koupila jeden krém za 3 UH s tím, že je to zázračný krém na všechny neduhy, ale nějak se jí nechtělo...) nebo muzikanti, kteří oprávněně za svůj výstup sklidili největší potlesk a po právu i nejvíce peněz. Za 40 minut vystupujeme v Bachčisaraj, kde je v plánu najít úschovnu (ve skutečnosti zde žádná úschovna není) a pokračovat do skalních měst. Tyto plány nám „kazí“ agilní a docela sympatická babča s nabídkou ubytování za 25 UH. Mně se moc nechce, přece jenom po drahé Oděsy bych raději něco levnějšího, tak zkouším smlouvat, ale na to se v těchto krajích moc nehraje, tak nakonec bereme za původní cenu. Problémem bude asi malá konkurence nebo velká atraktivita místa, tak asi proto ty ceny. Babča ví, že pokud odmítneme my, bude zde plno dalších, kteří to vezmou. Na místě (bus za 0,5 UH) nás čekal příjemný pokojík, společná kuchyň a docela pěkná koupelka s teplou vodou jen večer, takže berem. Bábinka je taková malička, pořád se směje a něco vykládá, co to kolikrát vůbec netuším (i když je jí dobře rozumět), ale všechno poctivě odkývám☺. Ihned po ubytování vyrazíme do města, kde odchytáváme první maršrutku s nápisem „Čufut-kale“ a za pěkných 0,70 UH jedem do asi 3km vzdáleného Chánova paláce. Pěšky, jak radí i RG, bych moc nedoporučoval, i z důvodu, že později se člověk nachodí opravdu do sytosti. Uvnitř paláce je pěkný parčík, mešita, minarety, komíny – vše v příjemném tureckém stylu, ovšem s nezbytnou kopou turistů. Fotíme kde co, včetně známe Puškinovy fontány. Dovnitř je vstupné 14 UH (7 UH pro studenty. Isic s sebou!), plus poplatky 10/5 UH za video/fotoaparát. Dvojí vstupné, jak je uvedeno v různých cestopisech, už asi zrušili, ale přesto nakonec dovnitř nejdem a pokračujeme po hlavní cestě směr Uspenského kláštera a Čufut-kale. V místním kšeftu nestačím zírat, prodavačka nám nákup na starém počítačle! Někomu to možná přijde normál, ale mě to docela překvapilo. Pěšky ke klášteru jdeme asi jediní, ale nelitujeme, vesnice je totiž moc pěkná a pasoucí se kosenky taky...no dobrá mám z nich radost a hned dělám několik snímků. Vstup do kláštera nelze přehlédnout, jsou zde nezbytné stánky i davy turistů. V průvodci psali něco o malém chodníčku, no nevím, mně to připomínalo spíše betonovou dálnici. Již nyní, kdy stoupáme po pravé straně ke klášteru se nám na protější straně vynořují úchvatné scenérie skalních měst, tak nezbývá než přidat do kroku k Uspenskému klášteru. Ten je zčásti ve zabudovaný ve skále s dominantní kapličkou kam se (asi) bohužel našem krátkém oblečení nesmí. Z místní studánky aspoň smíváme naše hříchy a já přemýšlím, zda bych spíše nepotřeboval sprchu☺. Na ty hříchy, jak jinak...

Na Čufut-kale je to ještě dobrý kus cesty do kopce. Zprvu po betonové stezce, později už jen kamenitá pěšinka, kdy už je možné v dáli spatřit první sklání útvary. Do samotného komplexu je vstup 10 UH, my ale i na propadlý ISIC dostáváme studentskou slevu za 5 UH. Podobné

skalní město ve větším měřítku znám již z tureckého Göreme, ale i tak se mi tu moc líbí, hlavně ta úžasná viditelnost. Tu ovšem kazí davy turistů, kteří trochu kazí idylu a monumentálnost skalního města. Nejúžasnější výhled je ovšem bezkonkurenčně na druhou stranu, kde se nachází velký kaňon. Nádherná scenérie! Fotíme všechno možné a postupně procházíme celým komplex až k uzavřené Východní bráně, na které (dá se na ni v pohodě vylézt) máme piknik. Údajně se dá dále pokračovat do Terne-kale, ale to odzkoušené nemáme. Cestou zpět kupuji dřevěný hřeben za 12 UH a jakýsi divně vypadající telený plod za 1 UH, který je prý údajně dobrý na revma. Později zjišťuji, že se nazývá Adamovo jablko a možná ho věnuji ségře, když chodí s Adamem. Nachodili jsme toho přes den přece jenom už dost, tak si nazpět bereme maršrutku na *vokzal* za 0,70 UH, kde si pro jistotu zapisujeme spoje do Sevastopolu a Simferopolu. Opět totiž nevíme, kam pojedeme zítra, tak raději obě varianty. Cestou na byt obstaráváme nákup v Produktu (naše smíšené zboží, kde ovšem klasicky třetinu kšeftu zabírá alkohol): moloko (3,5 UH, mléčné výrobky jsou docela drahé), pelmeně mražené (4,5 UH) a k tomu pívko Hike (3,2 UH). Společně s bábinkou chystáme pelmeně (7 min. vařit), dá se to jíst jen tak bez omáčky, a skutečně bylo to moc dobré. Následuje komáří masakr a na kutě.

Jak to tak bývá suché WC je většinou mimo hlavní barák, a tak je to i v tomhle případě. Není to nic divného, jen je problém, když to takhle v noci přepadne, v baráku tma, nikde nikdo a ono je zamčeno a dveře jsou opatřeny jakýmsi šíleným sovětským mechanismem, který nejde asi při použití všech myslitelných prostředků (svatá trpělivost, přemlouvání, kopání apod.) otevřít. Pomalu se smiřujeme s faktem, že to budeme muset nějak vydržet (jaké by to asi bylo, když by někdo z nás dostal sračku?:), naštěstí bábinka má lehké spaní a jde nám pomoci. Také jí to nejde, tak nezbývá už nic jiného, než otevřít malé okýnko v kuchyni a povolat toho nejšíkovnějšího z nás (kdopak to asi moc být?) aby prolezl, seskočil a otevřel zvenku.

8. 9. 2005 – den šestý

Bábuška byla sice pořád sama legrace, pořád se smála, ale jinak nás druhý den nemilosrdně vykopla už ve ¾ na 9, že jde na *vokzal* hledat další lidi. Nezbylo než se přizpůsobit a pěkně způsobně klusat na nádraží. Jel nám akorát autobus, kde jsme poprvé krom klasického jízdného platili i příplatek za bágly ve výši asi 50 kop. i když naše bábinka se to snažila aktivně uhádat. Nejbližší vlak jede kolem půl desáté do Sevastopolu, bohužel my pořád nevím kam, že to dneska vlastně pojedem... V čekárně potkáváme vůbec první dva české cestovatele, kteří jsou na Ukrajině už týden a již jedou domů. Blíží se čas nějakého finálního rozhodnutí, vítězí nakonec varianta “Sevastopol a uvidíme“, tak nasedáme električku směrem kýženým za 2,85 UH. De facto se nám moc nehodí jet ani do Simferopolu/Sevastopolu, ale včera jsme nestihli koupit lístky na cestu do Kyjeva, tak to dneska musíme napravit. Dosti pomalou cestu nám opět zpříjemňují prodejci všeho možného a tak více než 1,5 h uběhne docela rychle, zvlášť poslední úsek cesty, kdy se jede městem kolem zálivu, kde kotví nejen lodě ale třeba i ponorky. Opět nemáme dost peněz (měnili jsme vždy malé částky, jednak z důvodu pohybu kurzu a také z důvodu bezpečnostních, kdy jsme nechtěli mít v peněženkách více peněz) na lístky, tak pobíháme kolem nádrů, kde není problém sehnat lepší kurz. Klasicky máme na nádrů výběr ze dvou front a klasicky volíme tu špatnou☹. Samozřejmě nejdříve jsem pěkně vystál první frontu, aby mi na jejím konci řekli, že mám jít do druhé fronty, která samozřejmě plynula mnohem pomaleji. Lehkým šokem pro mě bylo a docela i raritou bylo vybavení pokladen vypočetní technikou. Vládlo zde prehistorické vybavení, CGA monitor (asi, prostě pouze černá a zelená barva), tiskárna robotron a to samé klávesnice, vše jak z pravěku. Hold někam ještě ani ten nejzákladnější pokrok nedorazil, i když o kus dál můžou být klidně LCD monitory. Kontrasty, stejně jako například počítadla v obchodech. Klasická hodinka ve frontě a kupuji, bohužel ne moc dobře ani výhodně, lístky na vlak 11. září s odjezdem z Simferopolu 17:39 a příjezdem do Kyjeva 12:43 následující dne. Dle jízdní doby to vypadá, že to vlak bere přes Charkov, jinak si to vysvětlit neumím. Trasu jede o dobré tři hodiny déle než ostatní vlaky. No co aspoň se projedeme, tentokrát usazení na bidýlkách v plackartě (za oba 87 UH). Další nákup lístků a rozhodování nás čeká na *avtovokzalu* (přes koleje od vlakáče), kde nakonec kupuju lístky do Alupky (27 UH za oba) a po nezbytném nákupu proviantu na cestu, vyrážíme. Cesta docela rychle ubíhá, hlavně díky pěkným scenériím, které až nějak moc podezřele připomínají Chorvatsko. Doufali jsme, že v Alupce najdem nějaké ubyto, bohužel se k nám nikdo s nabídkou ubytování nehrne, tak s bágly na ramenou klušeme k paláci a přilehlým parkům. Je zde opravdu krásně, ovšem strašně přeturistování, takže si to zde ani moc neužíváme a raději hned mažeme do přilehlých parků, kde je přece jenom trochu míň lidí. Bágly každým krokem, zvláště když terén je zde dosti příkrý, času nazbyt moc není, ubyto nikde, tak neváháme, berem maršrutku (č. 41 2,5 UH) do Jalty. I když je Jalta kousek, stavíme na každém rohu a teprve za více než hodinu jsme na nádraží. Na jaltské *vokzalu* se situace s ubytováním opakuje, nikde nikdo (krom značně pochybného týpka se zlatými brýlemi) s ubytováním a ještě k tomu se začíná smrákat. Ještě několikrát “nápadně“ zevlujeme nádrēm, když se kýžený výsledek nedostavuje, volíme náhradní variantu, kupujeme mapu (7 UH) a pjdáme po mega dlouhém bulváru *Moskevskaja* k hotelu Krym, který je samozřejmě úplně na opačném konci ulice, než na které se nacházíme. Už dosti zničení z neustálého nošení batohů hotel nakonec nacházíme a ubytováváme se v pokoji “sovětského stylu“ za 40 UH na noc. Co se dá dělat, lepší než se štrachat ulicemi bez perspektivy střechy nad hlavou. Možná při lepší úrovni ruštiny, by se dalo poptat lidí a ti by nás už někam nasměrovali, ale což...bydlíme ani ne 100m od moře, prakticky na začátku promenády, a to má taky svoje “kouzlo“. Asi tak, jako kdybych chtěl bydlet v Praze na Václaváku v hotelu Praha. Jen ta cena pokoje by asi byla poněkud odlišná...

Jdeme se tedy aspoň mrknout na promenádu a nestačíme se divit. Jako na Ukrajině si zde člověk rozhodně nepřipadá., snad jen ty nápisy v azbuce, jinak to zde vypadá úplně stejně jako v kterémkoliv jiném západním letovisku. Krom všemožných atrakcí je velkým hitem

focení se s zvířaty (opičky, papoušci) nebo navlékání se do barokních kostýmů a následné focení na např. Královském trůnu. Ovšem největším úletem je dvojka neuvěřitelně nahastrošených černochoů v sukýnkách, se kterými je možné se samozřejmě taky nechat vyfotit. Raději ani nechci vědět kolik tyhle shity můžou stát. Jsme dost unavení, tak to obracíme na hotel, kupuju nějaké jídlo a já si konečně dopřávám malé ráčky (2,5 UH porce – chutnají docela dobře, je to sice hodně slané, takže pivko akorát bodne. Jen nevím, zda jíst i ty jejich fousky, které se mi zdají nějaké tvrdší) a k tomu lahvový Oboloň na zapití.

9. 9. 2005 – den sedmý

Po vydatném spánku ještě dosyta využíváme pohodlí pokoje “sovětského stylu“ v hotelu Krym a až kolem desáté pomalu opouštíme tento socialistický skanzen směrem *avtovokzal*. Poučení z věrejšího dne a pekelné štreky po nezajímavém bulváru, teď raděj berem za pár kopějek minibus. Štěstí si nás tentokráte všímá o něco více, protože nás hned po příchodu na autobusové nádraží obklopuje několik bábušek s nabídkami ubytování. Necháváme si vše vyložit a postupně zvažujeme důvěryhodnost a také naše cenové dispozice. Cenovou miniválku vyhrává solidně vyhlížející paní s nabídkou 40 UH za oba a noc. Ostatní měly více či méně podobné nabídky, ovšem na smlouvání tu nikdo moc nehraje. Jsme tedy jako telátka odvedeni kamsi mezi paneláky, kde nás v jednom takovém zastrčeném paneláku ubytovává, ovšem nikoliv u sebe, jak jsem mylně předpokládal, ale u nějaké paní, která je z náhlé situace sice poněkud překvapena, ale orientovává se rychle a chytá nabídnutou obchodní příležitost za pačesy. A to tak, že vystěhovává svojí matku Annu Petrovovnu a nám ihned volný pokojík ukazuje. Pokojík je docela slušný, ovšem poslední větrání se dělo snad ještě za Gorbačova, tak hnedle větráme. Nemáme dostatek Tvrdé ukrajinské hotovosti, tak platíme jenom za jednu noc 40 UH, přičemž naše bytná z této částky vidí sotva půlku, zbytek shrábne naše bytová dealerka. Bábuška je opět velice užvaněná, vše nám vysvětluje a objasňuje, málem by nám i naplánovala výlety...hold bývalá učitelka. Vybavení informacemi jdeme nazpět k vokzalu, odkud máme v úmyslu jet směr *Nikita sad*. Po poradě s náhodným pánem, který nás překvapuje angličtinou, jedeme trolejbusem č. 2 (jízdné 0,70 UH u řidiče) na druhou zastávku za vesnicí *Nikita*, kde by se mělo jít směrem dolů až k botanickým zahradám. Zrovna blízko to není, žádné značení nebo info tabule, takže lehce bloudíme a nakonec samozřejmě nalézáme. Vstup je 7 UH, na ukrajinské poměry by to snad ani tolik být nemuselo, ovšem stojí to za to. Opět ukrajinská dělba práce v praxi. Za 7 UH dostaneme dva žetony, které slouží ke vstupu přes turniket, který se samozřejmě otevře již při prvním žetonu. No, a aby náhodou všímaví turisté nechtěli jít do zahrady vícekrát, bdí u každého turniketu jedna osoba, která s patřičnou razancí všechny upozorňuje, co mají dělat. Snažíme se prolézt a prozkoumat co nejvíce ze zahrad, hlavně horní část je suprová, i když aspoň popisky by mohly být i v latině. Ze zahrad vycházíme spodním východem a hned míříme k moři. Pláže jsou zde, no řekněme takové socialistické, klasicky převládá beton a železo, vše ve stavu sešlosti a zrezlosti, aspoň, že mi jednotlivými betonovými bloky jsou docela slušné oblázkové pláže. Plážovou pohodu “sovětského stylu“ trochu kazí mraky, které jak na povel vystartovaly ze svých úkrytů, hned jak nás uviděli na pláži. Nám to nevadí, myslím, že bychom se koupali i za deště, moře je zde čistší jak v Oděse a taky i teplejší. Balíme to kolem pátý a maršrutou č. 34 (2,5 UH) jedeme nazpět do Jalty, ovšem tentokrát ne na tradiční *vokzal*, ale maršrutkový vokzal v dolní části bulváru *Moskevka (Centr)*. V původním denním plánu byl ještě palác *Massandra*, ten už ale nestihnáme, jednak moc nevíme jak se tam dostat a taky se smráká, tak na to kašlem a raději se jedem projít kolem moře na opačnou stranu než je hlavní promenáda. Nutno dodat, že je to zde stejně tuctové jak někde v Chorvatsku, takže nuda. Cestou míváme bufet klasického stříhu a i přes značné problémy vyluštit co si vlastně dát, nakonec docela dobře pojíme. Ono bylo už dost k večeru, výběr jídel byl silně zúžený a tím pádem i náš výběr značně zjednodušený. Posilnění hrachovkou se salátem a rajčatovou šťávou, vyrážíme hledat Internet. Spíše zkusíme nějaký najít, s veřejným Internetem se zrovna pytel neprotrhl. Naše hledání je odměněno velmi rychlým připojením a slušnou cenou 6 UH/hodina. Trochu jsme podcenili čas a brzký soumrak, vedlejší ulice nejsou rozhodně nijak zvlášť osvětleny a my máme prokličkovat sídliště, kde jsme byli dneska dopoledne vůbec poprvé. Snad to najdeme! Uff, nic příjemného to nebylo, světla minimum, míváme pouze temné postavy a ještě samozřejmě bloudíme. K dovršení všeho, když konečně najdeme náš vchod i správný byt, nám na naše zvonění nikdo neodpovídá...zvysuji intenzitu zvonění a klepání, až nám konečně otevírá malinká bábuška Anna Petrovovna. Chuděra, nejen, že musí spát jinde, ale ještě ji budíme...i když jinak asi spíme na ulici...

10. 9. 2005 – den osmý

Plán na dnešní den je palác Livandia (dějiště proslulé Jaltské konference v roce 1945 za účasti Churchilla, Roosevelta a Stalina) a Vlačovčův hnízdo. Už ranní pohled z okna napovídá, že dneska to s počasím nebude žádná sláva, venku je sice relativně teplo, ovšem pod mrakem a co chvíli vydatně sprchne. První naše kroky vedou jako obvykle na avtovokzal, odkud by mělo něco jet na *Spartak*, což se zdá být menší nádraží pro minibusy a maršrutky a také by odtud měly jet spoje směr Livandia. Stačilo se trochu poptat a již sedíme v té správné maršrutce a za pěkné jízdné 1 UH jsme ani ne za čtvrthodinku na místě. K. si zde koupila fíky a je naprosto nadšená, od tohoto okamžiku samé fíky! Špatné počasí je taky k něčemu dobré, odrazuje většinu dovolenkářů z hotelů, takže tu ještě není moc lidí. K. se nakonec rozhoduje jít dovnitř (vstupné 15UH), mně to připadá zbytečné (pouze ruský výklad) a tak bloumám po přilehlém parku. Hned za palácem se mi podařilo najít první milník tzv. sluneční pěšiny, po které svého času chodíval car Nikolaj II., aby léčil svoji tuberkulózu. My touto nemocí naštěstí netrpíme, ale přesto se vydáme v jeho stopách skoro až do Gaspry, kde se budeme snažit najít odbočku k Vlačovčímu hnízdu. Během doby, kdy je K. v paláci chodím po okolí a zkoumám stánky se suvenýry mezi jiným zaslechnu nabídku na koupi jakýchsi medailí a odznaků, samozřejmě odmítám a pokračuji dále a v podstatě za chůze odpovídám na dotaz „Odkud“, že teda „Česko“. Co ovšem nečekám je následná reakce onoho pána, který mě uzemní naprosto geniální (a bohužel i pravdivou) hláškou „Já znám, já okupant“. Nevím co mu na to mám říct, je to docela mazec, zda mu za těch 40 let vynadat a přetáhnout deštníkem nebo se jen zasmát. Dělán to druhé, pan okupant asi pochopil můj sarkasmus, tak se omlouvá, že on nestřílel, že „já radist“. Postupně z něj vyleze, že sloužil ve Vysokém Mýte, kde jsem se shodou okolností narodil, tak chvíli kecáme, nabízí mi ještě jednu medaile, já odmítám a raději mizím. Kamča se konečně vrací z prohlídky, myslím, že se jí to líbilo, i když s neanglickým výkladem to bylo takové polovičaté. Jak se vylepšilo počasí, přibýlo i návštěvníků, kterých je zde už na hranici únosnosti, tak rádi opouštíme Livandii a po sluneční pěšině pokračujeme směr Gaspra. Ještě poznámku k návštěvníkům, snad poprvé je zde slyšet english, neklamné to znamená naprosté profláknutosti této památky. Jinak jsou zde (celý Krym) samí Rusové, dle mého soudu spíše ta bohatší část. Ovšem jedno mají společné snad všichni Rusové, velmi rádi se fotí a snad ještě raději pózují. Jak je nějaká vyhlídka, květina, strom, pomník levné fotoaparáty okamžitě blikají. A ty pózy! Kam na to chodí, to nevím...pravděpodobně to mají odkoukáno z módních časopisů západní proveniencí nebo je tím krmí TV. Důležitá je vyzývavá pozice, svůdný úsměv, vypnout prsa, přivonět ke květině. Pánové mají podobné variace. Hlavně to ovšem působí neskutečně nepřirozeně, až komicky...napodobování co je všem úplně cizí.

Ale zpět ke sluneční pěšině, ta se vine podél pobřeží až do Gaspry, je značená velkými patníky a milníky, takže se není možné ztratit. Zhruba za milníkem označujícím 5,3 km je cedule označující pěšinku k Vlačovčímu hnízdu. Zde už bohužel veškeré značení končí, nezbyvá než se spolehnout na svoji intuici a jít pořád dolů a doleva. Pokud případný čtenář narazí na při sestupu po schůdcích na velkou pěšinu, doporučuji jít pořád doleva a nikoliv sestupovat po dalších schůdcích dolů do vesnice. Tak nebo onak se k cíli vždy člověk nějak dostane. V našem případě jsme sešli podél nějakých skládek moc doprava, takže bylo nutné zbytek cesty projít kolem jakého vojenského prostoru. V dále už vidíme první stánky se suvenýry, takže je jasné, že jsme u cíle. Na podívání je to moc pěkné, z dálky je to opravdu fascinující, čím víc se člověk blíží, tím se celkový dojem zhoršuje. Přístupová cesta, plno odpadků kolem, stánky a zase ti otrapové nabízející fotografování se zvířaty. A když se tam doplazíme, tak ještě zaplatit 2 UH. Uvnitř je drahá restaurace, takže obratem nazpět a do Jalty, tentokrát za 3,5 UH maršrutkou. Vystupujeme u promenády, dáváme švarmu za 8 UH a opět v místní jídelně něco z denního menu. Ještě chvíli jen tak bloumáme, hledáme nějaký suvenýr domů, nakonec stejně nic moc nekupujeme, tak aspoň pro nás sladký meloun, nezabloudit a spát.

11. 9. 2005 – den desátý

Sice o více jak 1 a ½ hodiny později oproti původnímu plánu, ale přece, se loučíme s naší přechodnou bytnou a přes trh, kde díky včerejšímu úspěchu s fíky kupujeme další (6 UH/kg), jdeme na stanoviště trolejbusů. Lístek stojí kolem 4 UH + bagáž, odjezdy jsou každou chvíli, stiháme sotva pirožek a už se řítíme podél pobřeží. Jízda je vskutku zážitek a to jedeme pouhou půlkou z oné nejdelší trolejbusové linky na světě. V půlce cesty se dostáváme do silné průtrže mračen, na několika místech do trolejbusu teče a já si vzpomněl na jeden novinový článek o probíjejícím trolejbusu. Ovšem to není případ našeho provozu, ten je zocelený desítkami let provozu, takže jej jen tak něco nerozhází a dorazí s námi úspěšně až do Alušty. Panuje zde trochu potopa, výstup u vokzalu je přímo do slušného potoka, tak aspoň se umyjí sandály. To ovšem Kamča ještě netuší, že si sice pěkně umyje sandály, ale o vnitřek si efektně zabarví chodidla a vyslouží si přezdívku “černá noha“ ☺. Ovšem zase nezištně vzala deštník, takže jí musím velmi pochválit...Dáváme batohy do úschovny na autobusáku a po obhlídce tržnice a návštěvě zatopeného WC s populárními otevřenými kójemi, vyrážíme předpokládaným směrem moře. Jako mávnutím kouzelného proutku se opět udělalo krásně, dá se tedy čekat, že na plážích nějakí lidé budou. Ovšem to co máme možnost po příchodu na promenádu spatřit, nám přece jenom vyráží dech. Všechny blízké pláže jsou doslova obsypány lidmi, kouska prostoru bych mezi nimi nenašel. Volíme nejmenší zlo a to největší pláž (vstup za 3 UH) a přilehlý betonový plácek, který je překvapivě skoro prázdný. Asi přišlo nějaké období dešťů, neboť slunné počasí střídá po chvíli opět vydatná průtrž, kterou už netrávím jako většina skryt pod stříškou, ale naopak si dávám koupačku v moři. Mohu jen doporučit, je to docela pohodička, velké vlny, nikde nikdo...idyla. Naneštěstí nemáme moc času, vlak z Simferopolu nám jede už o půl šesté, tak i přes další průtrž kvapíme směr vokzal. Cestou dochází k jedinému nepříjemnému konfliktu za celý pobyt, kdy nás docela otravuje dvoje otapů, kteří nás i pronásledují. Naštěstí je brzo setřásáme a stiháme ještě koupit nějaké suvenýry – mandle, koření, čaje apod. typická situace pro nakupování lístků: hledám na nádraží nějakou maršrutku, ale nikde nikdo, беру raději vrabce do hrsti a kupuji lístek na bus za 3/4h. V momentě, kdy mám lístky, přijíždí na nádr několik spojů s okamžitým odjezdem, prostě klasika. Přejezd přes hory netrvá ani hodinku, v ultra pomalém trolejbusu to musí být fakt super jízda. Máme sice asi nejpomalejší *pojezd*, ale hlavně, že jedem...je to naše premiéra v plackartovém “dobyčáku“, tak jsme zvědaví, jak to bude probíhat. Dá se říct stejná nuda jak v kupěnyj, rozdá se ložní prádlo (odmítáme, i když slečna se tváří dosti kysele a určitě si říká něco o divných cizincích), povečeří, do setmění kouká ven a na kutě. My neděláme výjimku, i když jít spát např. v osm nebo i dříve vyznívá trochu komicky. Místní jsou vůbec velcí spáči, nafasování ložního prádla pro ne znamená automaticky povel ke spánku. Čekali jsme aspoň zde v nižší cenové třídě nějaké pařby a trochu bugar. Buďto jsme měli smůlu nebo to takhle je prostě běžně...žádný vyvádění a spát.

12. 9. 2005 – den desátý

Zápis z minulého dne jsem končil tím, že všichni Ukrajinci jsou velcí spáči. Je něco mezi šestou a sedmou ranní a snad celé plackartové kupé ještě spí. Ono se ani tak nic jiného vlastně moc dělat nedá, zvláště na horních lůžkách, kde se normálně vzrostlý člověk stěží vleze na dálku, natož aby se posadil. Vlak, kterým cestujeme, je výjimečný tím, že při své cestě stojí v různých zastávkách v součtu snad 3h. Na jedné takové normální dvacetiminutové pauze vystupují z vlaku a z velké přehršle nabídek kupují snídaní (velké buchty po 1,5 UH). Možnosti k zakoupení jsou opravdu rozmanité: buchty a koláče s různými náplněmi, sušené ryby, pelmeňe, vareniky, ovoce, pivo, voda a mnoho dalšího. Cesta do Kyjeva přes den jinak probíhá bez dalšího vzruchu, lidí povětšinou spí nebo koukají, monotónní jízda docela svádí ke spánku, čemuž nakonec také podléháme. Vlaky na Ukrajině jezdí s pravidelností hraničící s jistotou přesně, tento pojezd však dělá výjimku a do Kyjeva přijíždíme s pětiminutovým zpožděním. Už před cestou jsem četl, že kyjevské nádraží ve velkolepé a musím jediné souhlasit. Nemáme moc času, tak rychle hledáme úschovnu (7 UH, nejdříve nutno jít ke kase a teprve poté uložit batožinu) a pokladny č. 41 a 42 (druhé patro vpravo), které by měly být určeny výhradně pro cizince a jejichž personál by měl ovládat english. Přání je pouze otcem myšlenky, takže po anglicku samozřejmě *nět*. Jsou zde monitory, které ukazují počet volných míst ve vlacích a kde bohužel zjišťujeme, že námi vyhlédnutý vlak (odjezd po 21h) je bohužel již plný, tak nezbývá než situace a zakoupit aspoň lístky na vlak 18:12. Na nádraží panuje klasicky silně nevýhodný kurz (4,70 UH/1 USD), nelze ovšem čekat, lístků kvapem ubývá, tak měníme aspoň malou částku a za 45 UH máme lístky do Užhorodu na horní lůžko v plackartě. Zbývají nám asi tak 3–4 hodiny na celý Kyjev, dost málo, ale co se dá dělat. Rychle na metro (stanice *Vokzalnyj*, po levé straně od nádraží) a za pěkných 50 kop. na stanici *Univesitat*, odkud máme v plánu vyrazit na tour po různých kostelících (Vladimíra a Sofie) až ke kostelu Sv. Michala. Někdy jsou to až moc načančané a zářící stavby, ale jinak pěkné. Zlaté kopule a celková odlišnost, to je asi to nejzajímavější oproti českým kostelíkům. Ovšem na mešity to zdaleka nemá☺. Poté jdeme na blízký *Mejdan nezáleznosti*, hlavní monstr náměstí s okolními hyper budovami. Megalomanie dech beroucí. Času opravdu už moc není, chcem tedy rychle nakoupit v *Magazinu* a nazpět na nádraží. Tato představa je ovšem na *Kresčatyku* poněkud naivní, jako v každé jiné metropoli, ve středu města se normální kšefty skoro nevyskytují. Samý luxusní butyk, vše nablýskané a jedno drahé auto vedle druhého. Bez nákupu, zato s CD ukrajinských lidovek, jedeme nazpět na stanici *Vokzalnyj*, kde pokračuje naše pátrání po nějakém trhu nebo normálním obchodě. Trh nakonec nalézáme pár metrů před nádražím u stanice příměstské dráhy. Voda, ovoce, koláče a pivko na zakončení pobytu. Z hecu kupují dokonce i dražší Staropramen za 4 UH. Obtěžkáni proviantem sotva stačíme zamáchnout slzu a již vyjíždíme, tentokráte ve značně moderním plackart vagóně směr Užhorod. Večer není klasicky co dělat, místní spí, tak dáváme karty a já dostávám od K. slušněj kotlík, tak jdu raději taky spát a to je konec dnešního dne. Zmiňovat se o tom, že ve vlaku bylo opět vedro k zalknutí a Ukrajincům to vůbec nevadilo nebo, že jsme se opět vyhnuli placení za *běljo* se mi zdá zbytečné, ale budiž, zmíním to...

13. 9. 2005 – den jedenáctý

Jak leháme, tak se i vzbouzíme... ve vlaku, pěkně vyspaní, i když koleje kolem Lvova nepatří zrovna mezi chloubu ukrajinských železnic. Cestujících postupně docela ubývá, takže do Užhorodu v 11:40 přijíždí vlak skoro poloprázdný. Za zmínku stojí ranní přejezd zakarpatské oblasti. Scenérie, které vytváří ranní mlha, ranní slunce, jednotlivé vesnické postavičky, jejich hospodářská zvířata, stavení...vše vytvářelo nádhernou pohádku, jako by desítky let vzdálenou. Škoda jen, že jsme byli tak vzdáleni za okny vlaku. Autobus do Michalovců jede 14:15, oproti původním předpokladům (na netu je psáno, že jízdné nazpět je v USD) si bez problémů kupujeme lístek za 13 UH, i když tak vlastně přicházíme o ISIC slevu u řidiče. Potkáváme další krajany, dva borci ze Slovenska právě vyráží vstříc ukrajinským dálkám. Mají opravdu dosti smělé plány (za týden projet celou Ukrajinu) a málo informací, trochu si pomyslím něco o zelenáčích, ale každopádně jim přejeme hodně štěstí...

Poslední hřivny roztáčíme za jídlo, pamlsky a levná cigára pro kamarády. Ve ¼ na se už nic nedá dělat, míříme na hranici, kde vše panuje jak ve zpomaleném filmu. Cestuje nás jenom asi osm, ale i tak jsme na hranicích min. hodinu (nebyla žádná fronta) a to má náš bus přednost. Každý poctivě deklarujeme dovážené cigarety, psík očuchává náš bus a mohlo se jet. Ani ne po kilometru od hranic nás staví celní policie, tváří se důležitě, jen projdou autobus a pokračujeme. Takhle se příkladně plýtvají peníze od EU, efektivita nulová, ale příkaz je příkaz. V Michalovcích nám o pár minut ujíždí vlak do Košic, odkládáme tedy odjezd na šestou odpolední a jdeme na náměstí na oběd. Upozornění: až budete v Michalovcích, nikdy nechoďte do restaurace Calabria! Obsluhuje zde nejotrávenější číšnice, jakou kdy svět viděl, kuchaře jsem svojí objednávkou, tak překvapili, že snad hodku mu trvalo, než se vzpamatoval a to jídlo? Blaf bez chuti...brrr. Naštěstí v šest jedem rychlíkem Laborec do Košic a my si zase musíme zvyknout na unikátní české koženkové sedačky. Další dvě hodinky trávíme v košickém "tady chcipl pes" nádraží (Jak je možný takový rozdíl v nádraží mezi Košicemi a Užhorodem?!?!? Kde se asi stala chyba, co udělali naši soudruzi špatně a co umějí ti ukrajínští líp?), které na nás vyloženě sálá svěží atmoškou. Ve 22:20 nasedáme do přímých brněnských vagónů rychlíku Vihorlat a to je pro tento rok konec našeho cestování...